

Linköpings universitet
Tema Kultur och samhälle

2012-08-30

Forskarutbildningskurs, ht 2012

Forskningsprocessen, 7,5 hp

The Research Process, 7,5 hp

Kursansvar: Professor Roger Qvarsell

Kulturvetenskaplig forskning rör i allmänna ordalag att göra det människor skapat begripligt och förståeligt i sitt sociala och historiska sammanhang. Människans kulturella värld innefattar konstnärligt och vetenskapligt arbete, institutioner, traditioner och föreställningar, språk och symboler m.m. Ett vetenskapligt studium av denna komplexa verklighet förutsätter tillgång till intellektuella redskap som kan tydliggöra forskningsarbetets utgångspunkter och förutsättningar, metodologiska principer och analytiska redskap. Den kulturvetenskapliga forskningens möjligheter och problem är ständigt föremål för diskussion och omprövning, med en uttalad strävan att finna nya lösningar på gamla problem.

Kursen syftar till att introducera den kulturvetenskapliga forskningen i allmänhet och hur densamma bedrivs vid Tema Kultur och samhälle i synnerhet genom en aktiv diskussion om forskning som en fortgående intellektuell process. I denna identifieras skilda studieobjekt, frågor och syften formuleras, relevanta material bestäms, metoder och teorier väljs, forskarens egen roll i processen begrundas och möjliga slutsatser diskuteras.

Innehåll och uppläggning

Kursen består av en serie tematiskt organiserade seminarier i vilken tidigare och pågående forskningsprojekt och avhandlingsarbeten vid temat presenteras, granskas och diskuteras. Deltagarna väljer i samråd med kursansvarig lärare vilka avhandlingar som skall bli föremål för en ingående analys. Relevant litteratur som berör seminariets tema presenteras och studeras i valda delar.

Examination

Förutom aktivt deltagande i seminarierna skall tre relevanta doktorsavhandlingar, gärna men inte nödvändigtvis från tema Q, analyseras med avseende på de frågor som ställts inom kursens seminarier rörande studieobjektet, ämnesformuleringen, materialbestämning, perspektiv, teori- och metodval, samt hur slutsatserna tagit form.

Examinationsuppgiften bör omfatta 10-15 sidor och den skall presenteras vid ett seminarium som avslutar kursen. Kursen måste avslutas under ht 2012 för att få tillgodoräknas.

Lärandemål

Kursen ansluter i första hand till målen att

visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet,

visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Målgrupp

Kursen vänder sig till doktorander som antagits till Tema Q:s forskarutbildning 2012 för vilka kursen är obligatorisk. Doktorander vid näraliggande forskarutbildningar inom LiU kan efter samråd med berörd examinator och den kursansvarige läraren få delta i kursen.

Utvärdering

Efter kursens slut genomförs en skriftlig utvärdering enligt temats allmänna anvisningar.

Anmälan

Doktorander som påbörjar sin forskarutbildning vid Tema Q ht 2012 behöver inte anmäla sig. För andra gäller att anmälan skall lämnas senast den 27 augusti 2012 till Roger Qvarsell som meddelar beslut om deltagande senast den 3 september 2012.

*Roger Qvarsell, Tema Q, Linköpings universitet, 581 83 Linköping, 013-282942,
roger.qvarsell@liu.se*

Schema

(Utförligare presentationer och litteraturförslag kommer senare)

Tisdagen den 4 september, kl 10.15-12, Diskuteket, B-huset, Campus Valla

Roger Qvarsell, Presentation av kursen och hela läsårets kursprogram

Tisdagen den 11 september, kl 10.15-12, Lilla seminarierummet, Kopparhammaren

Roger Qvarsell, Att identifiera ett studieobjekt

För kulturforskningen liksom för de flesta forskningsområden är identifieringen eller definieringen av studieobjektet av stor betydelse. Kulturvedenskapen kan sägas handla om kultur som samhällssektor eller med andra ord de delar av samhället som består av konstnärligt eller kulturellt arbete och som manifesteras i olika typer av institutioner, föreställningar och evenemang. Kulturforskning kan även ses som ett vetenskapligt perspektiv, där det meningsbärande och kulturellt tolkningsbara i tillvaron undersöks oberoende av om det handlar om avsiktlig kulturproduktion eller oavsiktligt meningsbärande inslag i tillvaron. Ett tredje sätt att definiera kulturvedenskapens objekt är att tala om en historisk kulturaliseringsprocess i vilken en allt större del av den värld som omger människan uppfattas som kulturprodukter. Till betydande del hänger denna något komplicerade situation samman med att begreppet kultur har flera innebörder.

Litteratur:

Fornäs, Johan, *Kultur*, Malmö: Liber, 2012

Culture unbound: Dimensions of culturalisation, Department of Culture Studies, Norrköping: Linköping University, 2007

Kulturaliseringens samhälle: Problemorienterad forskning vid Tema Q 2002-2012, red Svante Beckman, Linköping: Tema Kultur och samhälle, 2012

Kl 13.15-15, Lilla seminarierummet, Kopparhammaren

Bengt Erik Eriksson, Att formulera ett forskningsämne

Finns det bra och dåliga eller till och med olämpliga ämnen? Problematik, syfte och frågeställningar – vilka funktioner och betydelser har de i forskningsprocessen? Vad kvalificerar ett ämne till att bli ett vetenskapligt ämne? Vid detta tillfälle kommer vi att använda oss av en uppsättning varierande problemformuleringar från olika doktorsavhandlingar för att rekonstruera hur forskarna formulerat fram sitt ämne.

Tisdagen den 18 september, kl 10.15-12, Lilla seminarierummet, Kopparhammaren

Anders Ekström, Att hitta eller forma ett material

Hur identifierar kulturforskningen sitt empiriska material? Hur går forskaren till väga? Vilka sök- och stödresurser finns? Vilka olika typer av material kan användas? På vilket sätt styr materialet forskningsprocessen? Och omvänt: hur styr forskningsprocessen materialsökandet? Ligger det empiriska materialet färdigt och väntar i arkiven eller på nätet – eller skapar forskaren i någon mening själv sitt material? Och har det någon betydelse hur olika typer av material kombineras i våra undersökningar eller i vilken ordning vi kommer i kontakt med dem? Vilka speciella krav ställs på användningen av olika typer av material?

Dessa och andra frågor om kulturvetenskaplig materialhantering diskuteras vid seminariet med utgångspunkt i erfarenheterna från ett forskningsprojekt som handlade om självmordets kulturhistoria. För att få en introduktion till detta projekt och några av de frågor om materialhantering som tas upp vid seminariet läser deltagarna följande bokkapitel:

Anders Ekström, ”Varje skiljetecken har en mening”, *Representation och materialitet: Introduktioner till kulturhistorien* (Nora: Nya Doxa, 2009), s. 115-132.

Tisdagen den 25 september, kl 10.15-12, Lilla seminarierummet, Kopparhammaren

Erling Bjurström, Att finna relevanta metoder och teorier

Vad står teori för inom kulturforskningen? Finns det olika typer av teorier? Hur är de relaterade till empiri och styr eller styrs av valet av metod? På seminariet diskuteras olika sätt att förhålla sig till teoribildningar och metodval inom kulturforskningen, samt relationerna mellan dem. Vidare diskuteras förutsättningarna för teoribekräftelse, teorikonstruktion och teorigenerering inom olika domäner, liksom hur man hittar fram till relevanta teorier och metoder utifrån olika typer av forskningsproblem. Seminariet utgår från tre texter: en som förhåller sig kritisk till teoribildningen om kulturella kanon, en som reflekterar över ”vita fläckar” i den hermeneutiska teoribildningen och en som diskuterar ”Theory” som en allmän ingång till kulturforskningen och olika typer av kulturteoretiska ”vändningar”.

Erling Bjurström, ”Whose Canon? Culturalization versus Demokratization”, i *Culture Unbound: Journal of Current Cultural Research*, Volume 14, 2012 s. 257-274.

(<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-78080>)

Erling Bjurström. ”Illviljans hermeneutik”, i Erling Bjurström, Martin Fredriksson, Ulf Olsson & Ann Werner (red.): *Senmoderna reflexioner. Festskrift till Johan Fornäs*, Linköping University Electronic Press 2012 s. 45-55

(<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-74864>).

Anne Scott Sørensen, Ole Martin Høystad, Erling Bjurström & Halvard Vike, ”Efterskrift: De nye kulturstudiers fortid og fremtid”, i *Nye kulturstudier. Teorier og temaer*, København: Tiderne skifter 2010 s. 358-369. (Stencil)

Måndagen den 1 oktober, kl 13.15-15, Lilla seminarierummet, Kopparhammaren

Brita Hermelin, Att välja perspektiv

Tisdagen den 2 oktober, kl 10.15-12, Diskuteket, B-huset, Campus Valla

Martin Kylhammar, Att formulera säkra slutsatser eller räcker det med problematiserande resonemang?

Kulturvetenskap definieras stundtals i relation till naturvetenskap, och sägs till exempel skilja ut sig genom att vara inriktad på det idiografiska (det tidsbundna och unika), inte på det nomotetiska (det tidlösa och generella) eller genom att fokusera på att problematisera och perspektivisera världen snarare än att som naturvetenskapen fastslå säkra fakta och formulera principer för stabila naturlagar.

Vid det här tillfället tar vi med utgångspunkt i biografiskrivande upp några centrala metodologiska konsekvenser av en forskning som handlar om ”människan”, inte om ”naturen”. Hur kan man förhålla sig till vetenskapliga krav och förhoppningar om säkra fakta, tidlös giltighet, objektivitet och generella teorier när man analyserar ett unikt mänskligt livsöde?

Till seminariet läses några valfria uppsatser ur antologin *Med livet som insats: Biografin som humanistisk genre* 2007).

Tisdagen den 2 oktober, kl 13.15- 15, Diskuteket, B-huset (Preliminär tid)

Roger Qvarsell, Slutseminarium kring examinationsuppgifterna